

Проект Європейського Союзу «Водна ініціатива + для країн Східного партнерства» (EUWI+)

ПЛАН УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ ДНІПРА СУББАСЕЙН НИЖНЬОГО ДНІПРА

Головні водно-екологічні проблеми

Звіт щодо проведених громадських консультацій

Вересень 2020

Зміст

1. Розробка та розповсюдження інформації	3
2. Проведення консультацій з громадськістю	3
3. Аналіз отриманих анкет	4
4. Висновки	9

Цей документ було підготовлено на базі звітів проекту за фінансової підтримки Європейського Союзу «Водна ініціатива плюс для Східного партнерства» (EUWI + 4ЕaP) та бенефіціару Проекту – Державного агентства водних ресурсів України (ДВА). Зміст публікації не відображає офіційну позицію Європейського Союзу чи урядів держав східного партнерства та консорціуму держав – виконавців проекту (Австрія та Франція).

Даний документ підготовлений з метою узагальнення коментарів, отриманих в рамках консультацій з громадськістю щодо головних водно-екологічних питань по суббасейну Нижнього Дніпра, які відбувалися у вересні 2020 р. за підтримки Державного агентства водних ресурсів України, БУВР Нижнього Дніпра, Басейнової ради Нижнього Дніпра та проекту ЄС EUWI+.

1. Розробка та розповсюдження інформації

В рамках підготовки до проведення консультацій був розроблений пакет документів для громадських слухань для кожного суббасейну Дніпра окремо, який включав в себе:

1. Скорочена версія Плану управління річковим басейном Дніпра (суббасейн Нижнього Дніпра);
2. 4 інфографіки:
 1. Визначення масивів поверхневих вод (МПВ)
 2. Зони (території), які підлягають охороні (об'єкти Смарагдової мережі, місця рекреації, водозабори)
 3. Гідроморфологічні зміни (спрямлення та зарегульованість водосховищами і ставками)
 4. Оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану масивів поверхневих вод
3. Опитувальник (онлайн <https://forms.gle/R2A72JSdGur7Sd2E6>)

Ці документи були розповсюджені на сайті проекту EUWI+ <https://euwipluseast.eu/ru/partners-countries-activities-ukraine-2/ukraine/2019-02-25-09-44-27> 13 серпня 2020; в мережі фб Державного агентства водних ресурсів України 11 серпня 2020 р. та БУВР Нижнього Дніпра.

2. Проведення консультацій з громадськістю

Обрано два варіанти надання коментарів до головних водно-екологічних проблем суббасейну Нижнього Дніпра:

- Особисто в ході розширеного засідання Басейнової ради
- Шляхом заповнення онлайн опитувальника.

Проект ЄС EUWI+ спільно з Басейною радою Нижнього Дніпра підготували списки до розширеного засідання Басейнової ради. Саме засідання відбулося 15 вересня 2020 р. в форматі онлайн. Детальна інформація щодо засідання представлена у відповідному протоколі.

Головні отримані коментарі на засіданні є наступними:

- Пропозиція 1. Використовувати хлореллу для вирішення проблеми цвітіння водосховищ.

Відповідь: Дана пропозиція стосується не головних водно-екологічних проблем, а способів їх вирішення.

- Пропозиція 2. Окремо визначити унікальні проблеми дніпровських водосховищ.
Відповідь: Управлінською одиницею в Плані управління річковим басейном є масив поверхневих або підземних вод, а не водосховище. Іноді одне водосховище належить до одного МПВ, іноді до різних, якщо умови, які впливають на екологічний стан в ньому, значно відрізняються.

Учасники розширеної Басейнової ради погодили визначені головні водно-екологічні проблеми.

3. Аналіз отриманих анкет

З 1 вересня до 20 вересня 2020 р. всі зацікавлені сторони мали змогу висловити свою думку щодо головних водно-екологічних проблем суббасейну Нижнього Дніпра шляхом заповнення онлайн анкети.

Всього було отримано **9 відповідей**. Нижче наведено аналіз отриманих анкет.

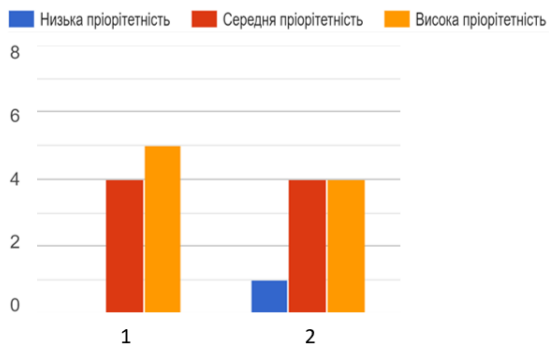
1. Чи знали Ви раніше про розробку Планів управління річковим басейном?

Як видно з діаграми, переважна кількість респондентів чули про їх розробку, проте самі участі не брали.

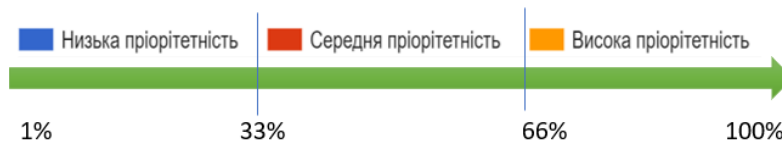
2. Наскільки пріоритетними для суббасейну Нижнього Дніпра є такі визначені головні водно-екологічні проблеми?

1. Забруднення побутовими відходами (зокрема пластиком);
2. Зміни клімату (з паводками та посухами включно).

Шкала пріоритетності визначається, залежно від того, як респондент оцінює її важливість.

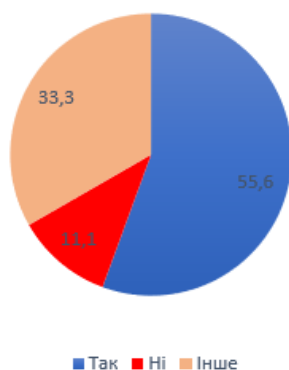

З зазначених проблем більше половини респондентів погодилися, що високий пріоритет має:

1. Забруднення органічними речовинами (89%);
2. Забруднення сполуками азоту і фосфору (89%);
3. Забруднення небезпечними речовинами (67%);
4. Гідроморфологічні зміни (56%)

З зазначених додаткових проблем більше половини респондентів погодилися, що високий пріоритет має абруднення побутовими відходами (зокрема пластиком) (56%).

3. Чи вважаєте Ви даний перелік головних водно-екологічних проблем повним?

Як видно, більшість респондентів вважає такий перелік повним (56%).

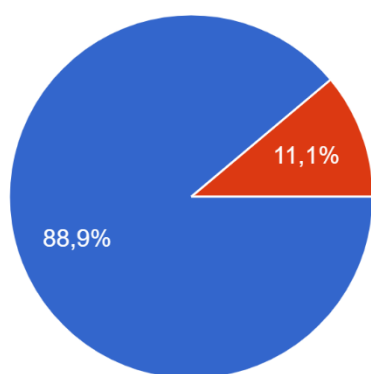
Інші відповіді отримані включають в себе:

- Пропозиція 3. Розорення прибережних захисних смуг
Відповідь: Розорення прибережних смуг не є проблемою само по собі, а проблемними є їх наслідки, такі, наприклад, як змив поживних речовин у річку чи водосховище, що далі може призвести до цвітіння.

- Пропозиція 4. Слід виокремити проблеми великих водосховищ (заростання рослинністю, обміління, руйнування берегів, "цвітіння води", зниження рибопродуктивності тощо), гирлової ділянки Дніпра і Дніпровсько-Бузького лиману (погіршення водообміну в умовах низького стоку, збільшення мінералізації води, заростання, загальна евтрофікація тощо).

Відповідь: Управлінською одиницею в Плані управління річковим басейном є масив поверхневих або підземних вод, а не водосховище. Іноді одне водосховище належить до одного МПВ, іноді до різних, якщо умови, які впливають на екологічний стан в ньому, значно відрізняються. Таким чином, кожний з перерахованих Вами водних об'єктів і так розглядається в Плані окремо як окремий МПВ.

4. Наскільки зрозуміло що таке «головні водно-екологічні проблеми» і як саме їх було визначено?

● Так
● Ні

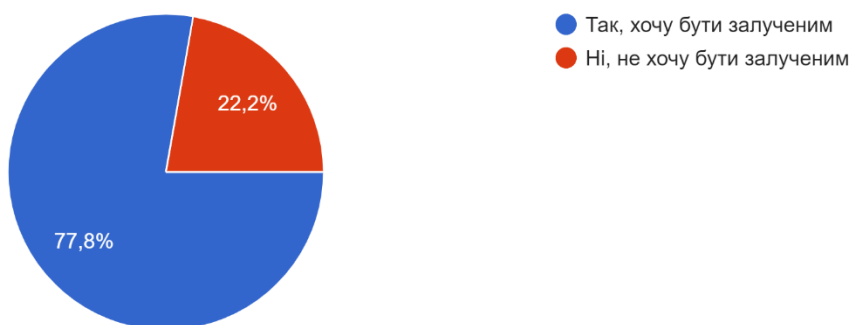
89%, тобто майже всі респонденти відмітили, що зрозуміли, що таке «головні водно-екологічні проблеми».

5. Чи погоджуєтеся Ви з наступними твердженнями для суббасейну Нижнього Дніпра?

Відповіді розподілилися наступними чином:

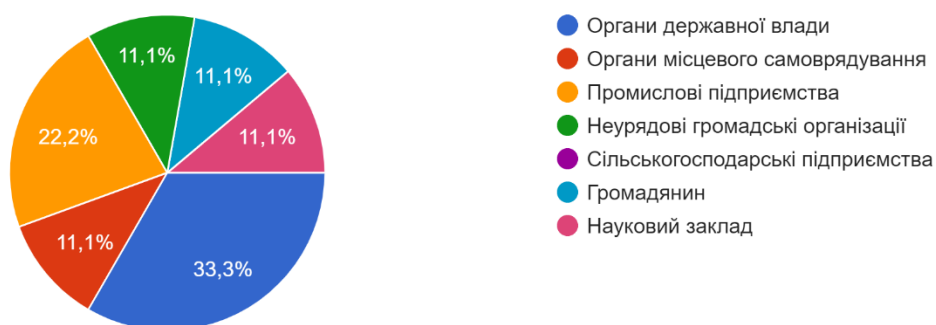
Твердження	Так	Ні
1. Основним джерелом забруднення органічними речовинами та сполуками азоту та фосфору є недостатня очистка стічних вод у великих містах або їх відсутність.	100%	0%
2. Найбільшого навантаження за органічними речовинами та сполуками азоту та фосфору зазнають Каховське водосховище, р. Самара, Інгулець, Мокра Московка, Дніпро нижче м. Херсона.	100%	0%
3. Головними джерелами забруднення небезпечними речовинами є промисловість та сільське господарство.	89%	0%
4. Основною причиною гідроморфологічних змін є спрямлення русел та зарегулювання річок.	78%	22%
5. Стан суббасейну нижнього Дніпра є найгіршим порівняно з іншими суббасейнами (88% масивів поверхневих вод знаходяться під ризиком недосягнення доброго екологічного стану)	78%	22%
6. Наразі відсутні проблеми з кількістю підземних вод, водночас якість безнапірних підземних вод характеризуються підвищеним вмістом сполук азоту.	78%	22%

6. Чи бажаєте Ви в майбутньому брати участь у громадських консультаціях з приводу подальшої розробки Плану управління річковим басейном?

Більшість респондентів зацікавлені брати участь у громадських консультаціях з приводу подальшої розробки Плану управління річковим басейном. Їх рекомендується включити у перелік зацікавлених сторін для подальших консультацій.

7. До якого кола зацікавлених сторін Ви відноситеся?

Узагальнені відповіді на пропозиції викладені у Таблиці 1.

Таблиця 1. Узагальнення отриманих коментарів в суббасейні Нижнього Дніпра

№	Шлях отримання коментаря	Коментар	Тип коментаря	Відповідь	Зміни в ПУРБ
1	Усно на засіданні	Використовувати хлореллу для вирішення проблеми цвітіння водосховищ.	Пропозиція щодо заходів	Дана пропозиція стосується не головних водно-екологічних проблем, а способів їх вирішення.	---
2	Усно на засіданні	Окремо визначити унікальні проблеми дніпровських водосховищ.	Уточнення щодо методології	Управлінською одиницею в Плані управління річковим басейном є масив поверхневих або підземних вод, а не водосховище. Іноді одне водосховище належить до одного МПВ, іноді до різних, якщо умови, які впливають на екологічний стан в ньому, значно відрізняються.	----
3	Анкета	Розорення прибережних захисних смуг	Уточнення щодо чинника (драйвера)	Розорення прибережних смуг не є проблемою само по собі, а проблемними є їх наслідки, такі, наприклад, як змив поживних речовин у річку чи водосховище, що далі може призвести до цвітіння	---
4	Анкета	Слід виокремити проблеми великих водосховищ (заростання рослинністю, обміління, руйнування берегів, "цвітіння води", зниження рибопродуктивності тощо), гирлової ділянки Дніпра і Дніпровсько-Бузького лиману (погіршення водообміну в умовах низького стоку, збільшення мінералізації води, заростання, загальна евтрофікація тощо).	Уточнення щодо методології	Управлінською одиницею в Плані управління річковим басейном є масив поверхневих або підземних вод, а не водосховище. Іноді одне водосховище належить до одного МПВ, іноді до різних, якщо умови, які впливають на екологічний стан в ньому, значно відрізняються. Таким чином, кожний з перерахованих Вами водних об'єктів і так розглядається в Плані окремо як окремий МПВ.	---

2. Висновки

Анкет отримано мало, проте це частково компенсується значною кількістю учасників розширеного засідання Басейнової ради Нижнього Дніпра (більше 70), тож вважаємо консультації з громадськістю такими, що відбулися і є репрезентативними.

Переважна більшість погодилася з визначеними головними водно-екологічними проблемами та зрозуміли принципи та аргументи, за якими вони визначалися.

Більшість отриманих коментарів стосуються пропозицій щодо похідних водно-екологічних проблем від зазначених і можливих заходів з вирішення зазначених проблем, а не їх визначення.

Висловлюємо вдячність всім, хто знайшов час і активно долучився до консультацій, а також Державному агентству водних ресурсів, БУВР Нижнього Дніпра та Басейновій раді Нижнього Дніпра за організаційну підтримку!